

2025-01-23

Konstitutionsutskottet

Ink 2026 -01- 23

Dnr 1083-2025/26

Till konstitutionsutskottet

I januari 2025 anmälde Centerpartiet infrastrukturminister Andreas Carlson till konstitutionsutskottet med anledning av hans hantering av de uppseendeväckande och allvarliga uppgifter som framkommit kring läckor av säkerhetsskyddad information från Lantmäteriets databaser. Under den granskning som utskottet genomförde – men inte kunde avsluta – under våren 2025 har det blivit tydligt att säkerhetsbristerna inom såväl Lantmäteriet, som regeringskansliet var avsevärt större än vad som först framkommit. Regeringskansliets hantering av ärendet har därmed väckt ännu fler frågor som uppenbart behöver undersökas ytterligare genom att utskottets granskning i ärendet utökas enligt följande.

Redan när Andreas Carlsson i slutet av mars 2024 fick information om att Lantmäteriet anmält en säkerhetsskyddsincident till Säkerhetspolisen stod det tydligt att säkerhetsklassad information som kan skada svenska säkerhetsintressen hade läckt ut. Under våren fick också departementet ytterligare information om att det fanns en risk att det även fanns säkerhetsklassad information i databasen Arken, där information ligger i stort sett fritt åtkomligt för en stor krets myndigheter och företag. Efter att departementet fått information om detta hade man upprepad kontakt med Lantmäteriet fram till att myndigheten, efter ett extrainkallat styrelsemöte, fattade beslut om att stänga ned direktåtkomsten till Arken. Såvitt framkommit informerades statsrådsberedningen, statsministerns statssekreterare och statsministern i slutet av maj om ärendet. Under sommaren skedde kontakter med försvarsdepartementet efter att försvarsministern fått frågor om säkerhetsbristerna i media.

Hantering väcker en rad frågor. Det är bland annat tydligt att departementet under våren, trots information om att säkerhetsklassad information läckt ut, inte tagit några initiativ till någon konsekvensanalys kring ärendet. All information man haft med myndigheten har varit framtidsinriktad med fokus på att hantera handläggningstider och åtgärder för att säkerställa en fortsatt säker hantering av utlämnande och åtkomst till Arken. Dessa är såklart viktiga aspekter att utreda, men det måste kunna förväntas att den högsta statsledningen förmår att hålla flera tankar i huvudet på samma gång. Man har till exempel förhållit sig i stort sett helt passiv och inväntat att myndigheten ska hantera frågan, istället för att inse allvaret och ta initiativ till att överblicka de fulla konsekvenserna för den nationella säkerheten. Detta väcker frågor om regeringskansliets beredskap, och förmåga, att hantera frågor om nationell säkerhet. Konstitutionsutskottet behöver därför, bland annat, utreda:

- Vilka rutiner för att hantera säkerhetsincidenter finns inom regeringskansliet, och i vilken mån var den nationella säkerhetsrådgivarens kansli involverat?
- Vilka åtgärder har vidtagits inom ramen för nationella säkerhetsrådgivarens kansli? Om inga alls, varför inte då?
- När informerades försvarsministern om att potentiellt mycket säkerhetskänsliga uppgifter med betydelse för det svenska försvaret fanns fritt åtkomligt i databaser tillgängliga för en vid krets myndigheter och utomstående?
- Vem på regeringskansliet har det övergripande ansvaret för att åtgärder med anledning av incidenter med betydelse för nationell säkerhet samordnas på ett ändamålsenligt sätt. Om det inte är statsministern, hur ser då rutinerna ut för att informera honom?

Mot bakgrund av detta, och i ljuset av frågans allvar, vill jag att konstitutionsutskottet granskar statsminister Ulf Kristerssons ledning och hantering av arbetet i frågor om nationell säkerhet. Detta bör inkludera – men inte vara begränsat till - organisationen för den nationella säkerhetsrådgivarens funktion och kansli och dess förmåga, uppdrag och funktion för att hantera och samordna ärenden av vikt för nationell säkerhet, samt statsministerns yttersta ansvar för detta.

Daniel Bäckström
Riksdagsledamot (C)